

कांग्रेस केन्द्रीय समिति बैठक

महामन्त्री त चरी जेलैमा !

बिहीबार केन्द्रीय समिति बैठकमा महामन्त्री गगन थापालाई केक खुवाएर शुभकामना दिँदै पार्टी सभापति शेरबहादुर देउवा । तस्विर:प्रभाव

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय समिति बैठक जारी छ । मंगलबारबाट ललितपुरको सानेपास्थित पार्टी केन्द्रीय कार्यालयमा जारी बैठकमा केन्द्रीय सदस्यहरूले धारणा राख्ने क्रम चलिरहेको छ । बुधवार ४६ जना केन्द्रीय सदस्यले महामन्त्री गगन थापाले प्रस्तुत गरेको पार्टीको कार्ययोजनामाथि धारणा राखेका थिए । बिहीबार ३५ जनाले उक्त कार्ययोजना र पार्टीका कार्यक्रममाथि धारणा राखे ।

खाणलाई निलम्बन गर्न माग

बिहीबारको केन्द्रीय समितिमा नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा थुनामा रहेका बालकृष्ण खाणलाई केन्द्रीय सदस्यबाट निलम्बन गर्नुपर्ने माग उठेको छ । कांग्रेस केन्द्रीय सदस्य अजयबाबु शिवाकोटीले खाणलाई पार्टीको केन्द्रीय सदस्यबाट निलम्बन गर्नुपर्ने माग राखेका हुन् । 'यतिखेर कांग्रेस प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारको मुख्य हिस्सा हो । यही सरकारको पालामा हाम्रा वरिष्ठ केन्द्रीय सदस्य बालकृष्ण खाणलाई अलग-अलग आरोपमा पुष्पका लागि थुनामा पठाइएको छ,' उनले भने, 'सभापतिज्यू, यो प्रकरणमा हाम्रो द्विविधा

अचम्मकै छ । खाणप्रति अन्याय भयो भन्ने हो भने कांग्रेस सरकारबाट हटनुपर्ने, होइन भने पार्टीबाट निलम्बन गर्नुपर्ने ।' नेपालीलाई भुटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने कार्यमा संलग्न रहेको आरोपमा खाण वैशाख २७ गते पक्राउ परेका थिए । काठमाडौं जिल्ला अदालतको आदेशमा खाण असार १ देखि पुष्पका लागि थुनामा छन् । सोही प्रकरणमा पक्राउ परेका टोपबहादुर रायमाझीलाई एमालेले साँच्च पदबाट निलम्बन गरिसकेको छ ।

केन्द्रीय सदस्य शिवाकोटीले सभापति देउवासमक्ष यस विषयमा केन्द्रीय समिति प्रस्ट हुनुपर्ने बताएका छन् । 'यसमा कि थुनामा हुने दोषी हुनुपर्ने कि सरकारमा रहेका हाम्रै मन्त्री पूर्वाग्रही भएको हुनुपर्ने । सभापतिज्यू, पार्टीले प्रस्ट भन्नुपर्ने,' उनले भने, 'यो बैठकबाट पनि भ्रमपूर्ण सन्देश प्रसार हुनुभएन । सरकार र साथीमध्ये के रोज्ने हो, सभापतिज्यू यो बैठकले टुंगो लगाउनुपर्छ ।'

हजार नगर्न गगनलाई सुभावा

यसपटकको केन्द्रीय समितिमा धेरैले महामन्त्री थापा लक्षित धारणा राखिरहेका छन् । बिहीबार पनि केही केन्द्रीय सदस्यले गगनमाथि सुभावा र आरोप बसाए । केन्द्रीय (बाँकी पृष्ठ २ मा)

सय किलो सुन प्रकरण

एक चिनियाँसहित १० जना पक्राउ

१० दिन हिरासतमा राख्न उच्च अदालतबाट अनुमति

- बुधवार ६ जना र बिहीबार एक चिनियाँ नागरिकसहित तीनजना पक्राउ
- सुनको परिमाण यकीन गर्न एक हप्ता लाग्ने
- नौ वर्षमा ६६५ केजी ५०० ग्रामभन्दा बढी बरामद
- भन्सार कर्मचारी र प्रहरीको मिलेमतामै तस्करी

राजस्व अनुसन्धान विभागका अधिकारीहरूले बरामद गरे । बरामद गरिएको सुन हाल टक्सार महाशाखामा राखिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक भने थप परीक्षणका लागि पत्रको पठाइमा छ । सुन तस्करी प्रकरणमा बुधवार नै छ जना पक्राउ परिसकेका छन् । त्यसमध्ये एक जनालाई सुनको मालिक रहेको प्रहरीको दावी छ । राजस्व स्रोतले दिएको जानकारी अनुसार पक्राउ पर्नेमा दोलखा मेलुङ गाउँपालिका-३ घर भई हाल काठमाडौं साँखु बस्ने २१ वर्षीय दिलिप भुजेल, सोही ठेगाना घर भई स्वयम्भू बस्ने ५३ वर्षीय रामकुमार भुजेल, भोजपुर अरुण गाउँपालिका-४ घर भई हाल वृहानीलकण्ठ बस्ने ४९ वर्षीय हरकराज राई, राजेन्द्र राई, पुरानो दिल्ली घर भई

हाल काठमाडौं पानीपोखरी बस्ने ५३ वर्षीय भारतीय नागरिक थापेन छिरिङ र ट्याक्सी चालक अशोक लामा छन् । सुन भित्र्याउने मुख्य व्यक्ति रहेको आशंका गरिएका चिनियाँ नागरिक लिङ चुवानलाई पनि बिहीबार पक्राउ गरिएको छ । बिहीबार पुष्कर भट्ट, कृष्ण श्रेष्ठ र राजन श्रेष्ठ पनि पक्राउ परे । श्रेष्ठद्वय एलिस ट्रान्स ग्रुपका सञ्चालक र भट्ट ट्रान्स ग्लोबल सर्भिसका सञ्चालक रहेको खुलेको छ । दुवै कम्पनी कागोसँग सम्बन्धित हुन् । यससँगै पक्राउ पर्नेको संख्या १० जना पुगेको छ । पक्राउ परेकाहरूलाई हिरासतमा राखेर अनुसन्धान गर्न उच्च अदालत पाटनले अनुमति दिएको छ । यस प्रकरणमा संलग्न

केहीविरुद्ध पक्राउ पूर्वी पनि जारी भइसकेको राजस्व अनुसन्धान विभागका सूचना अधिकारी नवराज अधिकारीले प्रभावसँग बताए । उनका अनुसार प्रारम्भिक अनुसन्धानको क्रममा उक्त परिमाणको सुन हडकडाट नेपाल ल्याइएको हो । प्रहरी र विमानस्थल भन्सारका कर्मचारीहरूबीचको मिलेमतामा इतिहासकै सर्वाधिक सुन विमानस्थल हुँदै ट्याक्सीमा राखेर बाहिर्याउन सफल भएको हो । यससँगै भन्सार अधिकृत सन्तोष चन्दसहित अर्का एक भन्सार अधिकारीविरुद्ध निलम्बनको सिफारिस भइसकेको छ । विदेशदेखि श्रम गरेर आएका मजदुरले एउटा औंठी लगाउँदा देखिने भन्सार कर्मचारीहरूले कम्तीमा एक क्वीन्टल सुन कसरी देखेनन् ? आमरूपमा प्रश्न उठेको छ । यसबारे थप छानविन गर्न समिति गठन भइसकेको छ । अर्कातिर प्रहरी, सशस्त्रसँगै राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका सुरक्षाकर्मीहरू सुन तस्करी प्रकरणमा मुछिएकाहरूलाई पक्राउ गर्न परिचालित भइसकेका छन् । बिहीबार विहान नै भन्सारका कर्मचारीहरूलाई गृह मन्त्रालयमा बोलाएर गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले सुन प्रकरणबारे जानकारी लिए । तर, उक्त बैठकमा के कसो भयो भन्ने जानकारी स्पष्टरूपमा दिइएको छैन । यसैबीच, भन्सार विभागले पनि आन्तरिक छानविन गरिरहेको बताएको छ । 'प्रणालीमा केही खराबी छ कि, एक्सरेमा नदेखिएको हो कि वा माच्छेको संलग्नता छ भन्नेबारे अनुसन्धान भइरहेको छ,' महानिर्देशक शोभाकांत पौडेलले बताए । उनले आफूहरूले (बाँकी पृष्ठ २ मा)

सन्दर्भ : वैदेशिक रोजगार

बेलायतमा नेपाली नर्सलाई रोजगारी

आजबाट खुल्दै सय जनाको आवेदन

मोहनप्रसाद पन्त

काठमाडौं- नेपाल र बेलायत सरकारबीच श्रम सम्झौता भएको भन्ने एक वर्षपछि, नेपाली नर्स बेलायत जान पाउने भएको छ । सरकारले बेलायत जान इच्छुक नर्सहरूका लागि आवेदन खुला गरेको छ । सरकारले जितुजी सम्झौतामार्फत नेपाली नर्सलाई रोजगारीका लागि बेलायत पठाउन लागेको हो ।

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र बेलायत सरकारको डिपार्टमेन्ट अफ हेल्थ एण्ड सोशल केयर (डिएएएससी)ले बिहीबार संयुक्त कार्यक्रम आयोजना गरी आवेदन खुला गरिनेबारे जानकारी दिएको हो । जसअनुसार आज (शुक्रबार)बाट आवेदन दिन सकिने भएको छ । पहिलो चरणमा १०० जना नर्सका लागि आवेदन खुला गरिएको जनाइएको छ ।

गत २०७९ भदौ ६ गते दुई देशबीच भएको जितुजी सम्झौताको ११ महिनापछि नर्सिङ जनशक्ति भर्ना प्रक्रिया कार्यान्वयनमा आएको हो । बेलायतमा रोजगारीका लागि नेपाली नर्सको भर्ना कार्यक्रम सुरु गरिएकोबारे बिहीबार जारी गरिएको संयुक्त प्रेस विज्ञप्तिमा मन्त्रालयका सहसचिव एवं प्रवक्ता डण्डुगज घिमिरे र नेपालस्थित बेलायती राजदूतावासकी एक्टिङ कम्युनिकेसन लिड रजिता गुरुङले हस्ताक्षर गरेका छन् । विज्ञप्तिमा 'पाइलट प्रोजेक्ट'को रूपमा पहिलो चरणमा १०० जना नर्स भर्ना प्रक्रिया अघि बढाउने बताइएको छ । बेलायतले प्रतिस्पर्धात्मक भर्ती प्रक्रियामार्फत पेसागतरूपमा दक्षता हासिल गरेका नर्सहरूलाई रोजगारीको अवसर दिने जनाएको छ । जसमा छनोट भएका नर्सहरूलाई बेलायतको नेशनल हेल्थ सर्भिस (एनएएस)ले पदस्थापनको व्यवस्था

- योग्यता पुगेका नेपाली नर्सले शुक्रबारदेखि वैदेशिक रोजगार विभागमा अनलाइन आवेदन दिन सक्ने
- विभागले छनोट गरेका आवेदकहरूबाट बेलायतको डिएएएससीले पुनः छनोट गरेपछि अन्तर्वार्तामा सामेल गराइने
- छनोट भएका नर्सलाई शून्य लागतमा नै बेलायत जाने अवसर गर्नेछ । बेलायत रोजगारी सञ्चालन प्रक्रिया जितुजी सम्झौता भएकाले वैदेशिक रोजगार विभाग र बेलायतको ह्याम्पसायर हस्पिटल फाउन्डेसन ट्रस्टले मात्रै नर्स भर्ती कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उल्लेख गरिएको छ । नर्स भर्ना प्रक्रियामा दुवै देशका सरकारबीच भएको समझदारीअनुसार

कुनै पनि रोजगारदाता, भर्ती केन्द्र वा रिक्त एजेन्सी वा अन्य कुनै पनि निकाय संलग्न हुन नपाउने व्यवस्था रहेको छ । रोजगारीका लागि नर्स पठाउन अवलम्बन गरेको प्रक्रिया नेपाल सरकारको निष्पक्ष, मर्यादित र व्यवस्थित अप्रवासनका लागि प्रतिबद्धताको निरन्तरता भएको बेलायतले उल्लेख गरेको छ । रोजगारीमा छनोट भई काम गर्न जाने नेपाली नर्सहरूलाई त्यहाँका स्वास्थ्यकर्मीहरूसरह अधिकार, विशेषाधिकार, संरक्षण र मर्यादा दिइने बेलायतले प्रतिबद्धता जनाएको छ । दुवै देशको आपसी समझदारी र आवश्यकतामा आधारित भएर नर्स भर्ती प्रक्रिया सञ्चालन गर्ने बताइएको छ । दुवै सरकारले पहिलो चरणबाट पाठ सिक्दै त्यसको परिणामका आधारमा भविष्यमा नर्स भर्ती प्रक्रिया जारी राख्ने वा नराख्ने भन्ने सम्बन्धमा थप निर्णय लिने विज्ञप्तिमा उल्लेख छ । गत असार ५ गते मन्त्रपरिषद् बैठकले बेलायतमा नर्स पठाउने सम्झौता कार्यान्वयन गर्ने 'प्रोटोकल' स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेसँगै मन्त्रालयले द्विपक्षीय मापदण्डका आधारमा

नर्स भर्ना प्रक्रिया अघि बढाउन सफल भएको प्रवक्ता घिमिरेले बताए । 'योग्यता पुगेका नेपाली नर्सहरूले शुक्रबारदेखि वैदेशिक रोजगार विभागमा अनलाइन आवेदन दिन सक्छन्,' उनले भने, 'पहिलो चरणमा सय जना पठाइने छ, यसका लागि तीन महिनाभित्र आवेदन दिनुपर्ने हुन्छ ।' पहिलो चरणमा आवेदकहरूको छनोट विभागले गर्ने र उनीहरूलाई बेलायतको डिएएएससीले पुनः अध्ययन तथा छनोट गरेपछि अन्तर्वार्तामा सामेल गराइने घिमिरेले बताए । बेलायतमा रोजगारीका लागि आवेदन दिन चाहने नर्सहरूले प्रोटोकलले तोकेअनुसार योग्यता अनिवार्य पूरा गरेको हुनुपर्नेछ । प्रोटोकलले व्यवस्था गरेअनुसार बेलायतमा रोजगारीका लागि आवेदन दिने नर्सहरूले इन्टरनेसनल इग्लिस ल्याङ्क्वेज टेस्टिङ सिस्टम (आइइएलटीएस)मा न्यूनतम सात अंक अनिवार्यरूपमा ल्याएको हुनुपर्नेछ । त्यस्तै तीन वर्षको नर्सिङ कोर्सअन्तर्गत पिसिएल नर्सिङ वा विपिनसरहको शैक्षिक योग्यता हासिल गर्नुपर्नेछ । साथै, दुई वर्ष काम गरेको अनुभव पनि अनिवार्य गरिएको छ । जितुजी सम्झौताअनुसार बेलायतको स्वास्थ्य सेवामा कार्यरत रहेका नर्सहरूको सेवा सुविधा र अधिकार बेलायती स्वास्थ्यकर्मीसह हुने भनिएको छ । सम्झौताअनुसार रोजगारीका लागि छनोट भएका नर्सले शून्य लागतमा नै बेलायत जाने अवसर प्राप्त गर्नेछन् भने नियुक्ति प्रक्रियाका लागि कुनै शुल्क लाग्ने छैन । बेलायतमा रोजगारीको अवसर पाउने नर्सको समयावधि पाँच वर्षको हुनेछ । आकर्षक रोजगारीको गन्तव्य मानिएको बेलायतमा जाने नर्सहरूको मासिक पाँच लाख रूपैयाँ आम्दानी हुने बताइएको छ ।

जनहितमा जारी सन्देश

सुरक्षित रहौं
रोकथाम गरौं
नियन्त्रण गरौं

डेगी रोग डेगी भाइसबाट संक्रमित एडिज जातको लामखुट्टेको टोकाईबाट मात्र सर्दछ ।

थोरै मात्र पानी जम्मा भएको भाँडामा पनि यो लामखुट्टेले फुल पार्दछ र यसको वृद्धि विकास हुन्छ ।

डेगीको लक्षणहरू उच्च ज्वरो आउनु, जोनी र माँशपेशीहरू, आँखाको गेडी र टाउको बेस्सरी दुख्नु, शरीरमा राता बिभिराहरू आउनु, वाक्वाकी लाग्नु वा वान्ता हुनु आदी हुन् ।

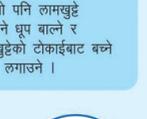
डेगीबाट बच्ने उपायहरू

एडिज जातको लामखुट्टेले दिनको समयमा टोक्छ । त्यसमाथि पनि विहान र साँझको समयमा टोक्ने सम्भावना बढी भएकोले सो समयमा थप सचेत हुने ।

आफ्नो घर वरिपरि, कार्यस्थल र सार्वजनिक ठाउँहरूमा पानी जम्न नदिने । पानी राख्ने भाँडालाई लामखुट्टे नछिर्ने गरि राम्ररी छोपेर राख्ने ।

दिउँसो पनि लामखुट्टे भगाउने धूप बाल्ने र लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने महल लगाउने ।

घरको इयाल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने ।

बिहान, दिउँसो, राती जुनसुकै बेला फुल लगाएर मात्र सुत्ने ।

पुरै शरीर ढाक्ने लुगा लगाउने ।

लामखुट्टेले फुल पार्ने सक्ने संभावित घर भित्र र तरपटका पानी जमेको ठाउँहरू र पानी राख्ने भाँडाहरू खोजी खोजी सफा गरौं र लामखुट्टेको फुल नष्ट गरौं ।

माटाका भाँडा सुकाउन नपाएर कुमाले समुदाय चिन्तित

बागदुई- केही दिनदेखि लगातार परेको भरीले माटाका भाँडा बनाउने कुमालेले भाँडा सुकाउन पाएका छैनन् । माटोलाई कुँदैर भाँडाको आकार दिइसकेपछि केही समय घाममा सुकाएर भट्टीमा पोल्ने भए पनि भरीका कारण दाउराको जोहो गर्न नपाउँदा भाँडा सुकाउन कुमाले मौसम कुरेर बसेका छन् ।

भक्तपुर नगरपालिकाको सुजमारी, तालाक्व, चुनदेवी, लिवाली, चोखाते र सूर्यविनायकका कुमाले समुदायले व्यावसायिकरूपमा माटाका भाँडा बनाउने गर्दछन् । लगातार भरीले

अहिले कुमाले समुदायले नजिकैदेखि गरेको श्रावणी मेलाका लागि पाला, धुपौरोलगायत वर्षादिनामा मनाइने विभिन्न चाडपर्वलाई लक्षित गरी निर्माण गरेका सामग्री तथा खुनुके, गमला, करुवा, मट्का, भ्योग, पर्यटकीय सामग्री, सुकाउन पाएका छैनन् । उनीहरू लगातार भरी पर्दा बाहिर काम गर्न र सुकाउन नमिल्नेपछि भित्रै काम गरी सुकाउन बाध्य छन् ।

भक्तपुर-४ तालाक्का रमेश प्रजापतिले भरीले घरबाहिर काम गर्न र सुकाउन नमिल्ने भएपछि घरमै भाँडा

बनाएर भित्रै सुकाएको बताए । उनले भने, 'मौसम खुल्यो भने सुकाउने र पोल्ने काम हुन्छ, भरीले गर्दा सुकाउन मिल्ने, अलि अलि बनाएर छिँडिमे फेलाइदिए, अहिले पाला, गमला, धुपौरो, चिया कप र पर्यटकीय सामग्रीको माग धेरै छ, बनाएर सुकाउन नमिल्ने समय छ, त्यही भएर अहिले कम मात्र बनाएका छौं ।'

नजिकैदेखि आएको श्रावणी मेलाका लागि भाँडा बनाउन भ्याइन्भ्याइ हुने समयमा भरीले भाँडा सुकाउन नपाउँदा अहिले कुमाले समुदायका

व्यक्ति चिन्तित देखिन्छन् । भक्तपुर-९ सुजमारीका श्यामकृष्ण प्रजापति भाँडा सुकाउन नपाएर कामै बन्द गरी बसेका छन् । उनी जुजुधौका लागि मट्का र भ्योग बनाउने काम गर्छन् ।

लगातार भरीले बनाएका भाँडा नै सुकाउन नपाएर पोल्ने कामै ठप्प भएको उनले बताए । भक्तपुर नगरका कुमाले समुदायको पुख्र्यौली पेशा नै माटाका भाँडा बनाउने हो । भरीका बेला बनाएका भाँडा समयमै सुकाएर पोल्न नपाएर बिग्रिने हुँदा पेशा नै विस्थापित हुने भन्ने डर कुमाले समुदायमा छ । रासस

गढिदर विश्व सम्पदाको सूचीमा सूचीकृत पाटन दरवार स्वाएर परिसरमा मन्दिर पुनर्निर्माण पुनर्निर्माण गरिँदै । तस्विर: चन्द्रकला क्षेत्री/रासस

विश्व आदिवासी दिवस मनाउने तयारी

काठमाडौँ (प्रस)- २९औँ विश्व आदिवासी दिवस मनाउन मूल समारोह समिति बनाइएको छ । यो दिवस यही साउन २४ गते मनाइने भएको हो ।

नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघले हरेक वर्ष अगस्त ९ का दिन मनाउँदै आएको उक्त दिवस यस वर्ष पनि मनाउने निर्णय गरिएको महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष बुद्ध घर्तीले जानकारी दिए ।

महासंघको बैठकले उक्त दिवसका लागि केन्द्रीय अध्यक्ष गेल्ले लामा शेर्पाको संयोजकत्वमा सचिवालयका पदाधिकारी सदस्य रहनेगरी मूल समारोह समिति गठन गरेको छ । बैठकले उक्त दिवसका अवसरमा काठमाडौँमा आयोजना गरिने

मूल समारोहमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई आमन्त्रण गर्ने निर्णय गरेको छ ।

सो दिवसमा अवसरमा विभिन्न जातीय समुदायको भाँकी तथा न्याली प्रदर्शन गरिने, फुड फेस्टिभल आयोजना गरिने एवं विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रस्तुत गरिने बताइएको छ । त्यस अवसरमा अन्य विभिन्न जातीय संघ संस्थासंग मिलेर साताव्यापी विभिन्न कार्यक्रम गरिनेसमेत महासंघले जनाएको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघले अगस्त ९ लाई विश्व आदिवासी दिवसका रूपमा मनाउने घोषणा गरेपछि सन् १९९४ देखि हरेक वर्ष विश्वका आदिवासीले यो दिवस मनाउन थालेका हुन् ।

एक चिनियाँसहित...

पृष्ठ १ बाट जारी

दैनिक जसो दुई/तीन किलो सुन बरामद गरिरहेको र सुन तस्करी व्यापक रहेको देखिएको बताए ।

पछिल्लो अवैध सुन भने रेडी ट्रेड प्रालि भएको पाइएको छ । कम्पनीले खरिद गरेर ल्याएको वाइकको १६० सेट 'ब्रेक शू'को आठवटा प्याकेटमा ल्याएको राजस्व अनुसन्धान विभागका सूचना अधिकारीले बताए । जम्मा वजन बढासहित १५५ किलो भएको बताइएको छ ।

विमानस्थल प्रयोग गरी सुन तस्करी भएको यो अहिलेसम्मकै ठूलो घटना हो । पछिल्लो नौ वर्षमा तस्करीबाट भित्रिएको सुनको मात्रा ६६५ केजी ५०० ग्रामभन्दा बढी सुन बरामद भएको प्रहरीको तथ्यांक छ । नेपाल

प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, भन्सार र राजस्वसहितका विभिन्न निकायले हडकड, दुबई, चीनलगायत मुलुकबाट त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलसहितका नाका हुँदै ल्याएको उक्त परिमाणमा सुन बरामद गरेका हुन् ।

यसअघि २०७४ मा पनि ३३ किलो सुन प्रकरण खुबै चर्किएको थियो । त्यतिवेला सुन तस्करी भइसकेको तर तस्करीमा संलग्न टिमबीच विवाद हुँदा सनम शाक्यको हत्या भएपछि पोल खुलेको थियो । घटनामा संलग्न केही व्यक्ति गिरफ्तार भए तर सुन भेटिएन ।

त्यसबाहेक रसुवा नाकाबाट तस्करी भएको ८८ किलो सुन प्रकरण पनि त्यसरी नै

सेलाएको थियो । यो पटक भने तस्करी हुन लागेको सुनसंग व्यक्ति पनि पक्राउ परेका छन् । नयाँ आर्थिक वर्ष सुरु भएको दोस्रो दिन नै भण्डाई एक अर्ब रूपैयाँभन्दा बढीको सुन बरामद भएको छ । यो मात्रा हेर्दा विगत पाँच वर्षमा भएको सुनको मात्राको आधा एकैपटकमा बरामद भएको देखिन्छ ।

विगत पाँच वर्षमा करिब १२२ किलोग्राम अवैध सुन बरामद भएको तथ्यांक छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्म आइपुग्दा १२२ किलो अवैध सुन बरामद गरियो । र, त्यसबापत राज्यले करिब दुई अर्ब रूपैयाँ राजस्व संकलन गरेको छ ।

महामन्त्री त...

पृष्ठ १ बाट जारी

सदस्यसमेत रहेका गण्डकीका मुख्यमन्त्री सुरेन्द्रराज पाण्डेले महामन्त्री थापाले अतिरिक्त कुरा गरेको आरोप लगाए । पछिल्ला दिनहरूमा थापाले संसदीय दलको नेता परिवर्तन गर्नुपर्ने धारणा राख्दै आएका छन् । उक्त बोलीप्रति लक्षित गर्दै पाण्डेले देउवा डुबे गगन पनि डुब्ने चेतावनी दिए ।

'पाटीको नेगेटिभ भ्रम फैलिने गरी अतिरिक्त नगरौं । शेरबहादुर देउवा डुबेपछि गगन थापा पनि डुब्नुहुन्छ, सुरेन्द्र पाण्डे पनि डुब्छ । सबै एउटै डुंगामा छौं । यो डुंगालाई पार लाउन कठिन छ,' पाण्डेले भने ।

अर्का केन्द्रीय सदस्य चन्द्रबहादुर केसीले भने थापालाई हतार नगर्न सुझाव दिए । 'एउटा व्यक्ति विशेषले संसदीय दलको नेता चाहियो, पाटी सभापति चाहियो भन्दा समय र परिस्थिति को ख्याले नगरी बेमौसमी बाजा बजाएर जन्ती पाइन् कि ! त्यतिपरि ध्यान जाओस्,' केसीले भने, 'भन्ने एउटा, गर्ने एउटा, लेख्ने एउटा । गगनजी, हतार गर्न पैँन, यु वेट । एभी डे इज सन्डे ।'

महामन्त्रीद्वारा केन्द्रीय सदस्यहरू खनिएपछि प्रकाश रसाइली 'स्नेही'ले भने सहानुभूति देखाए । महामन्त्रीहरूलाई विचरा बनाइएको उनको टिप्पणी थियो । एक वर्षअघि गायिका विष्णु माफीको स्वरमा रहेको चर्चित गीत 'चरी जेलै'माको उदाहरण दिँदै रसाइलीले महामन्त्रीहरूको केही अधिकार नभएको तर्क गरेका हुन् । 'महामन्त्रीहरू विचरा बबुरा चरी जेलैमा, सबै अधिकार सभापतिलाई हुने रहेछ,' उनले भने, 'अनि केही कुरा हुँदैन, त्यही भएर सबै कुरा बाहिर आउँछ । सभापतिले पनि महामन्त्रीलाई सघाउनुपर्छ ।'

उनले ११ महिनासम्म बैठक राख्न नसके पाटीले जनताका मुद्दा सम्बोधन गर्न नसके बताए । आफूहरू टुलुटुले हेरेर बस्न बाध्य भएको उनको भनाइ थियो । '११ महिनासम्म बैठक राख्न नसके पाटीले कसरी जनअपेक्षा सम्बोधन गर्छ ?,' उनको प्रश्न थियो, 'हामी केन्द्रीय सदस्य कहिले बैठक बस्ला भनेर टुलुटुले हेरेर कुन बाध्य भएका छौं ।'

माडी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

बसन्तपुर, चितवन

बागमती प्रदेश, नेपाल

ठेक्का तोडी कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाउने सम्बन्धि सूचना

प्रकाशित मिति : २०८०/०४/०५

माडी नगरपालिका मार्फत तपशिल बमोजिमका योजना र ठेक्का विभिन्न मितिमा प्रकाशित गरि ठेक्का खोलि कार्य सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी लिई कार्यादेश तथा सम्झौता गरिएका निर्माण व्यवसायीहरूले तोकिएको मितिमा कार्य सम्पन्न नगरेको, पटक पटक मौखिकरूपमा जानकारी र ताकेता गराउदा अटेरी गरेको र कार्य सम्पन्न गर्नका लागि विभिन्न मितिमा कार्यालयबाट पत्राचार हुँदा समेत वास्ता नगरी निर्माण कार्य अलपत्र पारेको हुँदा, सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५९ को उपदफा ७ तथा माडी नगरपालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १५२ को उपनियम ४ बमोजिम खरिद सम्झौता अन्त्य गरि कानुनी कारवाही किन नगर्ने ? यदि कानून बमोजिम कारवाही अधि बढाउन नपर्ने भए सूचना प्रकाशित भएको मितिले सात दिन भित्र कारवाही गर्नु नपर्ने कारण सहित चित्तबुझ्दो जवाफ पेश गर्नुहोला अन्यथा कानून बमोजिमको कारवाही भई जाने व्यहोरा सुचित गरिन्छ ।

तपशिल

सि.न.	ठेक्का न.-	योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायी	कैफियत
१.	NCB/MMO /03/076-77	Construction of Black Top Road From Tamu Chowk to Puspa Madan Batika in ward no.- 6	भवानी निर्माण सेवा, गढवा - ५, दाङ	GCC: 57.2 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
२.	NCB/MMO /11/077-78	Construction of Black Top Road From Govinda Basti to Kanchi Bagai in ward no.- 9	इच्छाकामना निर्माण सेवा भरतपुर - १०, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
३.	NCB/MMO /18/077-78	Construction of Black Top Road at Different Road in ward no.- 1,2 & 4	जस्ना कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि. भरतपुर -११, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
४.	NCB/MMO /19/077-78	Construction of Black Top Road Different Road in ward no.- 3,5 & 6	जस्ना कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि. भरतपुर -११, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
५.	NCB/MMO /20/077- 078	Construction of Black Top Road Different Road in ward no.- 7 & 8	जस्ना कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि., भरतपुर -११, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
६.	NCB/MMO /01/078-079	Construction of Black Top Road From Aambabaas Chowk to Kuntipur Sitalpur in ward no.- 1	पाठक कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि.,माडी -३, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ
७.	NCB/MMO /03/078-079	Construction of Black Top Road Kharkatta Gate to Shivaduwar-Ghanghar Pul in ward no.- 8	पाठक कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि.,माडी -३, चितवन	GCC 72.1 (a,b,c) बमोजिम कारवाही प्रयोजनार्थ

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Shuklaphanta Municipality Office of Municipal Executive Jhalaari, Kanchanpur Sudurpaschim Pradesh

INVITATION FOR BIDS

(First Date of Publication: 2080/04/05 [2023-07-21])

Contract ID	Project Description	Estimated Amount (Without VAT)	Bid Bond Security, 120 days Validity (NRs)	Date and Time of Bid Submission	Date and Time of Bid Opening
SMP/080-81/NCB/SGS/05	Supply and Delivery of stationary related materials in Shuklaphanta Municipality	2583475.00	77000.00	2080/05/03(2023-Aug- 20) 12:00 PM	2080/05/03 (2023-Aug- 20) 13:00 PM
Cost of bidding document: Rs.3000 should be deposited at:			Bid Bond Security amount should be deposited at:		
<ul style="list-style-type: none"> Name of the Bank: Everest bank ltd, Jhalari branch, Kanchanpur Name of Account: GA-1.1 AANTARIK RAJASWA KHATA Office Account No.: 05910106200002 			<ul style="list-style-type: none"> Name of the Bank: Everest bank ltd, Jhalaari branch, Kanchanpur Name of Account: GA-3 STHANIYA TAHA DHARAUTI KHATA Office Account No.: 05910106200016 		

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

सेनाबारे 'गैरजिम्मेवार' बहस बन्द गर

नेपाली सेनालाई फेरि जबरजस्त विवादको घेरामा तानेर बहसको विषय बनाएको छ । फास्टट्र्याक निर्माण, कल्याणकारी कोषजस्ता विषयले सेना बेलाबेला विवादमा तानिँदै आएको हो । यसपटक भने सेनाको आकारलाई लिएर बहस छेडेको छ । राष्ट्रिय सभा र प्रतिनिधिसभाका सांसदहरू सदनदेखि सडकसम्म सेनाको विषयलाई लिएर वादविवादमा उत्रिएका छन् । कोही घोडेजात्रामात्र मनाउने सेना काम नभएको बताउँछन् भने कोही कुनै युद्ध लड्न नसक्ने सेनाको काम नभएको तर्क गर्छन् । कुनै सांसदले सेनाको आकार घटाउन नहुने बरु लाख लाख थप्न सकिने तर्क पेस गर्छन् ।

उपप्रधान एवं रक्षामन्त्री पूर्णबहादुर खड्काका अनुसार नेपाली सेनाको दरबन्दी ९६ हजार ४७७ हो । तर, सेनाको हालको संख्या ८१ हजार २७७ मात्र कायम छन् । हाल कायम रहेको नेपाली सेनालाई दुई वटा प्रमुख काममा जिम्मेवारी दिइएको खड्का बताउँछन् । ४० हजार २०७ जनालाई शान्ति सेना, विभिन्न तालिम प्रदान, विपद् व्यवस्थापन तथा र विकास निर्माणका क्षेत्रमा खटाइएको छ भने बाँकी ४१ हजार ७० जनालाई सञ्चालन र ड्युटीलगायतमा । नेपाली सेनालाई भौतिक पूर्वाधार निर्माण, वातावरण तथा प्रकृति संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा पनि खटाइएको छ । रक्षामन्त्री खड्काले नेपाली सेना विश्वमा शान्ति स्थापनाका दृष्टिले संख्याका रूपमा दोस्रो र प्रभावकारिताका हिसाबले अब्बल रहेको दाबी गरेका छन् । आगामी आर्थिक वर्षमा दुई अर्ब रूपैयाँको हाराहारीमा सेनाका लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

नेपाली सेना देशका लागि आवश्यक संस्था हो । बेलाबेला विवादमा तानिए पनि व्यवस्थित संगठन सेना नै रहेको पुष्टि हुँदै आएको छ । यस्तो रद्दहारद्वैद नेपाली सेनाबारे किन विवाद आउँछ ? राजनीतिक रूपमा संक्रमण सुरु भएकै बेला सेना घटाउने, खर्च कटौती गर्ने भन्ने विषयलाई संशयपूर्ण तरिकाले हेर्ने गरिन्छ । केही अघि पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाह देश दौडाहामा निस्केका थिए भने अहिले कांग्रेस माओवादी गठबन्धनको सरकार नै ढल्ने हल्ला चलिरहेको छ । यहीबेला माधव नेपाल नेतृत्वको एकीकृत समाजवादिले प्रधानमन्त्रीमा भाग खोज्ने प्रयास गरिरहेको छ । राजनीतिक संक्रमणकाल लागेको बेला सेनाबारे विवाद निकालेर निहुँ खोजिनु पक्कै तर्कपूर्ण होइन । गौरवको इतिहास बोकेको संस्था यदि नचाहिने नै हो भने आभाररूपमा यसबारे छलफल चलाइनुपर्छ र जिम्मेवार दलले यसबारे सदनमा बहस चलाउनुपर्छ । नभए देशको सुरक्षाको जिम्मेवारी सम्हालेको सेनालाई पटक-पटक विवादमा तानिनुहुन्न । अनावश्यक विवाद भिकेर गफ गर्ने मेलो बनाइनुहुन्न ।

मनन्योग्य

चाणक्य नीति

पुण्डरीकाक्षले भने- 'यी बालक ज्ञान आर्जन गर्न मगध देशबाट आएका हुन् । यिनको बुद्धिको प्रशंसा मेरा एक मित्रले चिठीमा गरेका छन सामान्य व्यक्तिले धेरै प्रयत्न गर्दा पनि नपाउने ज्ञान यिनले पाएका छन् यस्ता कुरा सुनी कुलपतिले अभिभूत भएर भने बिहानै विद्यालय आउन विश्वविद्यालयलाई तिमीजस्तो प्रतिभावान्को आवश्यकता छ । कसरी विष्णुगुप्तले पुण्डरीकाक्ष र कुलपतिका कृपाले विश्वविद्यालयमा प्रवेश पाए ।

समय बित्दै गयो, धेरै बसन्त आए गए । कति पात फरे, पलाए । पूरा निष्ठा र लगनले अध्ययन गर्न लागे विष्णुगुप्त । अध्ययन गर्दै जाँदा पारे समयमा नै उनको बुद्धिमत्ताका कारण सहपाठीहरूमा र आचार्यका दृष्टिमा आफ्नो स्थान उच्च बनाए पढाउँदा पनि गुरुले विष्णुगुप्तको उपमा दिएर पढाउन लागे । गुरुको सेवामा रहन पाउँदा विष्णुगुप्त आफूलाई धन्य सम्झन्थे । सबै उनका प्रशंसक भए । निरन्तर अध्ययनबाट, विष्णुगुप्तले उपनिषद्, वेद, व्याकरण, गीत, अर्थशास्त्र, राजनीति शास्त्रविद्या, दर्शन, ज्योतिष, रसायन आदि विषयमा पाण्डित्य प्राप्त गरे उनीसँग शास्त्राय गर्न ठूला-ठूला विद्वानहरू आउन लागे । तर, ती

विद्वानहरूले विष्णुगुप्तबाट हार खानुपर्थ्यो । कुलपतिको अनुरोधद्वारा त्यही विश्वविद्यालयमा आचार्य पदमा रही विष्णुगुप्त अध्यापन कार्य गरे । सुरदेशमा पनि उनका ज्ञानको चर्चा हुन थाल्यो । तर, यता भारत वर्षको राजनीतिक दशा छिन्निभन्थियो । यस समयमा आफ्ना स्वार्थमा लागेर साना राज्य आपसी युद्धमा अन्तर्भएका थिए । राज्यको सुखसमृद्धिको इच्छा त्यागी भोगविलास र भोजमस्तीमा नै राजाहरू उन्मुख थिए । युवानबाट आधीभै बनी सिकन्दरको रूपमा आइरहेथ्यो । यो समय ईशाभन्दा २२६ वर्षपूर्वको हो । विश्वविजयको सपना देह्ले सिकन्दर आयो । विजयध्वजा फहराउँदै ऊ भारत देशको नजिक आइपुग्यो सिकन्दरले मनको नरद प्यूसँग खाँदै यी खाना राज्यमा बाँडिएका राज्य त्यति शक्तिशाली छैनन् भन्ने सोचेको थियो । उसले सम्झ्यो, साधारण सुफुवुभवाट सुनको चुरा हात पर्नेछ । सिकन्दरले भारतमा पाइला थाले । आफ्ना गुप्तचर सबैतिर राजनीति शास्त्रविद्या, दर्शन, ज्योतिष, रसायन आदि विषयमा पाण्डित्य प्राप्त गरे उनीसँग शास्त्राय गर्न ठूला-ठूला विद्वानहरू आउन लागे । तर, ती

दाइजोसम्बन्धी कानून पालना खोइ

आजको २१औँ शताब्दीको युगमा पनि नेपाली महिला दाइजो, बोक्सी, छाउपडी, बालविवाह, बहुपति, बहुपत्नीलगायतका कृपुथा तथा कुसंस्कारजन्य गम्भीर प्रकृतिका हिंसा सहन बाध्य छन् । कतिपय महिला घरेलु हिंसा, बलात्कार, यौनजन्य हिंसा, कार्यस्थलमा हुने, आर्थिक तथा सांस्कृतिक हिंसामा सिकार भई नैसर्गिक मानवअधिकारबाट समेत वञ्चित छन् । विश्वव्यापी समस्याको रूपमा व्याप्त लैंगिक हिंसालाई स्थान तथा परिवेशले फरक पाउँछ । धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक परिवेश, शिक्षा र चेतनाको स्तर, आर्थिक सशक्तीकरण र विश्वव्यापीकरणको प्रभावले गर्दा यसको स्वरूप र स्तरमा भिन्नता देखिन्छ ।

महिलाविरुद्ध हुने विभिन्न लैंगिक हिंसाहरूमध्ये दाइजो प्रथा पनि एक प्रमुख घरेलु हिंसाका रूपमा लिइएको छ । नेपाल डेमोग्राफिक हेल्थ सर्भेका अनुसार ३५ प्रतिशत महिलाहरू कुनै न कुनै हिंसामा सिकार भएका छन् । घरेलु हिंसा, बलात्कार, यौनजन्य हिंसा र दाइजो धेरै नपाएको कारणबाट हुने हिंसालगायतका विभिन्न स्वरूपका लैंगिक हिंसाहरूबाट धेरै महिला पीडित छन् । २०६२/६३ को जनआन्दोलन भएलगत्तै मधेसबाट उठेको मधेस विद्रोहले देशलाई संघीय शासन प्रणालीमा डोर्‍यायो । आज पनि मधेस प्रदेशमा दाइजो प्रथासंगै महिला हिंसामा कमी आएको छैन । बहूदो दाइजो प्रथाका कारण महिला हिंसामा घटनाहरू दिनदिनै बढिरहेका छन् । अहिले वर्दलदो समयसँग दाइजो लिन स्वरूप पनि वर्दलएको छ । दाइजो प्रथाले संस्कृतिको रूप लिन थालेपछि यसको मारमा न्यून आय भएका र आर्थिक अवस्था जर्जर भएका अभिभावक तथा तिनका सन्तति पर्ने गरेका छन् । बालिकाहरूको आर्थिक, सामाजिक एवं शिक्षाको स्तर अत्यन्तै कमजोर रहेको सन्दर्भमा मधेस प्रदेश सरकारले 'मुख्यमन्त्री बेटी पढाऊ', 'बेटी बचाऊ' अभियानले सार्थकता पाउन नसकेको तथ्य मधेस प्रदेशको महिला हिंसामा तथ्यांक र मार्गेजति दहेज नदिएको निहुँमा बहारीहरू जलेको घटनाले प्रस्ट पाउँछ । कन्या पक्षले विवाहको बेला वर पक्षलाई दिइने सम्पत्ति, नगद, गरगहना र उपहार आदिलाई दाइजो, दहेज र तिलक पनि भन्ने गरिन्छ । कुनै जात र समुदायमा छोरीको विवाहमा केटा पक्षलाई दिइने नगद, गरगहनालगायतको चल अचल सम्पत्ति दहेज वा दाइजो हो भने भनेको विवाहपूर्व केटी पक्षले केटा पक्षसंगको भेटमा दिइने नगद, लुगा, गरगहना आदि तिलक हो । प्राचीनकालमा, आफ्नो छोरी कसैको साथ सुम्पेपछि छोरी र जवाईँलाई नगद, वस्तु, आभूषण र छोरीलाई अर्काको घरमा बस्नलाई सहज होस् भन्ने पवित्र तर्कका आधारमा सुरु भएको दाइजो प्रथा आज विकराल होडवाजीको स्वरूप ग्रहण गरिसकेको छ । यस्तो अवस्थामा दाइजो लिनुदिनु अपराधमात्र

नभएर पारिवारिक विग्रह र विखण्डन, शारीरिक तथा मानसिक यातना, बालविवाह, बहुविवाह, अनमेल र जबरजस्ती विवाह, स्त्री भ्रूण हत्या, हत्या, आत्महत्या तथा यौनजन्य हिंसा, महिलाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा आत्मबलमा कमी आउनुको मुख्य कारक तत्त्व पनि हो ।

दाइजोको प्रचलन कसरी भयो ?

पूर्वमध्यकालमा तिरहुतका राजा हरिसिंह देवको शासनकालमा विद्वानबीच शास्त्रार्थ हुन्थ्यो । यसमा विजयी विद्वानलाई पुरस्कृत गरिन्थ्यो । सन् १३२४ मा राजा हरिसिंह देवले अविवाहित मैथिल ब्राह्मण युवकबीच शास्त्रार्थ गराएका थिए । लामो समयसम्म तर्कवितर्क चलिरहयो र त्यसमा वेद, वेदान्त, योग र न्यायजस्ता विषय उठेका थिए । राजा हरिसिंह देवले ब्राह्मण युवकको विद्वता देखेर प्रभावित भए र अनौठो तरिकाले ती युवकलाई पुरस्कृत गरेका थिए । यद्यपि शास्त्रार्थमा भाग लिने युवक अविवाहित भएकाले पुरस्कारस्वरूप उनीहरूलाई एकएक सुन्दर बेहुली विवाह गर्ने मौका प्रदान गरेका थिए । त्यसपछि, यसको आयोजना प्रत्येक वर्ष हुन थाल्यो । पहिले मैथिल ब्राह्मण युवकको सभा हुने गर्दथ्यो । यसमा उनीहरूबीच शास्त्रार्थ हुन्थ्यो र बेहुलीपक्ष आफ्नी छोरीका लागि योग्य बेहुलाको खोजी गर्न त्यहाँ भेला हुन्थे । यसले मैथिली समाजमा बसालिएको शिक्षाका आधारमा वर चुन्ने परम्परा पछि विकृत बन्यो ।

छोरीको विवाहका लागि एउटै केटामाथि धेरैले दाबी गर्न थालेपछि लेनदेनरूपी दहेजले मिथिलामा प्रवेश पाएको भनिन्छ । मधेसी समाजमा छोरीलाई 'पराया धन' भन्ने प्रचलन अहिले पनि पाइन्छ । यो मान्यताका कारण छोरीलाई धेरै पढाउनेभन्दा छिट्टै विवाह गरिदिनु यहाँ उचित ठानिन्छ । छोरी दिन्छु, तर दाइजो दिन्न भन्ने अभिभावक विरलै भेटिन्छन् । दाइजो होइन, गुणी बुहारी चाहिन्छ भन्ने अभिभावक पनि दुर्लभ छन् ।

कानूनमा के छ ?

पहिला-पहिला छोरीलाई पैतृक सम्पत्तिमा कानुनी अधिकार नभएको कारण छोरीको विवाहपछि पतिको घर पठाउँदा छोरीका आमाबुबाले आफ्नो आर्थिक हैसियतअनुसार स्वेच्छाले दाइजोस्वरूप चल सम्पत्ति दानस्वरूप दिने गर्दथे । तर, अहिले मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २०५ ले सगोलको सम्पत्तिमा पति, पत्नी, बाबु, आमा, छोरा, छोरीलाई समान अंशियार मानेको छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ (१) ले प्रत्येक महिलालाई लैंगिक भेदभावविना समान वंशीय हक हुनेछ, भन्ने कुराको प्रत्याभूति गरिएको छ ।

मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा १७४ ले आफ्नो परम्परादेखि चलिआएको सामान्य उपहार, भेटी, दक्षिणा वा शरीरमा लगाएको एकसरो गहनावाहेक विवाह गर्ने दुलहा वा दुलहीका तर्फबाट कुनै किसिमको चल, अचल, दाइजो वा कुनै सम्पत्ति माग

गरी वा लेनदेन सर्त राखी विवाह गर्न वा गराउन नहुने भनेको छ । दाइजो वा कुनै सम्पत्ति माग गरी वा लेनदेन सर्त राखी विवाह गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई तीन वर्षसम्म कैद वा ३० हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

चल, अचल सम्पत्ति वा दाइजो माग गर्न वा त्यस्तो चल, अचल सम्पत्ति वा दाइजो नदिएको कारणले दुलही वा निजका नातेदारलाई कुनै किसिमले हैरान पार्न, सताउन वा कुनै अमानवीय वा अपमानजन्य व्यवहार गर्न नहुनेसमेत भनेको छ । यस्तो कसूर गर्ने व्यक्तिलाई पाँच वर्षसम्म कैद वा ५० हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुने तथा कुनै सम्पत्ति लिएकोमा त्यस्तो सम्पत्ति सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिनुपर्ने मुलुकी अपराध संहिताले व्यवस्था गरेको छ ।

मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ ले विवाह गर्ने दुलहा वा दुलहीका तर्फबाट कुनै किसिमको चल, अचल, दाइजो वा कुनै सम्पत्ति माग गरी वा लेनदेन सर्त राखी विवाह गर्न वा गराउन नहुने व्यवस्था गरेको छ । तर, कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु हाथो जस्तो लिखित संविधान भएको मुलुकको लागि विडम्बनाको विषय हो । विधायिकाले कुनै कानून बनाउँछ भने कार्यपालिकाले त्यसलाई अक्षरशः लागू गर्नुपर्छ । सर्वोच्च अदालतबाट पनि विभिन्न समयमा विभिन्न मुद्दाहरूमा निर्णय भएको छ ।

विवाह सम्पन्न गर्ने शिक्षित बरबधुले पनि कुपरम्पराबाट ग्रसित आमाबुबालगायत अभिभावकको कारण खर्चिलो तिलक र दाइजोका साथै भड्किलो रूपमा विवाह सम्पन्न गर्ने गरेको देखिन्छ । तसर्थ, यसको नियन्त्रण हेतु दाइजोसम्बन्धी विशेष ऐनको खाँचो देखिन्छ । कानून लागू गर्न नसक्नु भनेको सार्वभौम राष्ट्रको कानून बनाउने काममा सार्वभौम संसद्को आदेश पालना नगर्नु हो । तसर्थ विशेष कानून बनाएर वाध्यतात्मक र अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्छ ।

दाइजोविरुद्धको अभियानलाई थप सशक्त र प्रभावकारी बनाउन नीतिगत र संस्थागत सुदृढीकरण, सरोकारवाला पक्षहरूबीच समन्वय, साभेदारी र सहकार्य प्रवर्द्धन हुनु आवश्यक छ । दाइजो नियन्त्रणका लागि कानून र राज्यमात्रको एकल प्रयासले सम्भव नहुने हुँदा निजी क्षेत्र, गैरसरकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, पत्रकार जगत र सर्वसाधारण नागरिकको सक्रिय भूमिका र सहकार्य अपरिहार्य रहेको हुँदा एक अर्कामा सामाजिकस्थिता र सहकार्य गरेर अगाडि बढ्नुपर्दछ । मधेस प्रदेशका जिल्लाहरूमा विकराल समस्याको रूपमा रहेको दाइजो प्रथा हटाउन स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू विशेषरूपमा अग्रसर हुनुपर्दछ ।

(लेखक विभुवन विश्वविद्यालय कानून, सकायामा विधायारिधि तहका शोधार्थी हुन्)

पत्र-मञ्जुषा

गगनले बुभून्- बोल्दैमा देश चल्दैन, पार्टी बन्दैन

गुण्डागर्दी पृष्ठभूमिका व्यक्तिहरू राजनीतिमा आए भने के हुन्छ ? यसको उदाहरण नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय समितिको बैठकमा छर्लंग देखियो । दशौँ वर्ष जेल बसेर राजनीतिमा आएका नेताहरूको विचारधारा नै सखाप पारिँदो रहेछ भन्ने स्पष्ट भयो । सिद्धान्त, विचार बोकेर राजनीतिमा प्रवेश गरेकाहरूमाथि कांग्रेसका महामन्त्री गगन थापा भारी भएका छन् । कांग्रेसमा राम्रा नेता पनि छन् । जसले राजनीतिमा लागेर आफ्नो घरखेत सकाए, राजनीति गर्दागर्दै जेल गए उनीहरू थिचोमिचोमा परेका छन् । उनीहरूले आजसम्म कुनै मौका पाएका छन् । जनता र राष्ट्रका लागि काम गर्ने हुट्टुटी भएकाहरू थापाको शक्तिशाली छैनन् भन्ने सोचेको थियो । उसले सम्झ्यो, साधारण सुफुवुभवाट सुनको चुरा हात पर्नेछ । सिकन्दरले भारतमा पाइला थाले । आफ्ना गुप्तचर सबैतिर राजनीति शास्त्रविद्या, दर्शन, ज्योतिष, रसायन आदि विषयमा पाण्डित्य प्राप्त गरे उनीसँग शास्त्राय गर्न ठूला-ठूला विद्वानहरू आउन लागे । तर, ती

विद्वानहरूले विष्णुगुप्तबाट हार खानुपर्थ्यो । कुलपतिको अनुरोधद्वारा त्यही विश्वविद्यालयमा आचार्य पदमा रही विष्णुगुप्त अध्यापन कार्य गरे । सुरदेशमा पनि उनका ज्ञानको चर्चा हुन थाल्यो । तर, यता भारत वर्षको राजनीतिक दशा छिन्निभन्थियो । यस समयमा आफ्ना स्वार्थमा लागेर साना राज्य आपसी युद्धमा अन्तर्भएका थिए । राज्यको सुखसमृद्धिको इच्छा त्यागी भोगविलास र भोजमस्तीमा नै राजाहरू उन्मुख थिए । युवानबाट आधीभै बनी सिकन्दरको रूपमा आइरहेथ्यो । यो समय ईशाभन्दा २२६ वर्षपूर्वको हो । विश्वविजयको सपना देह्ले सिकन्दर आयो । विजयध्वजा फहराउँदै ऊ भारत देशको नजिक आइपुग्यो सिकन्दरले मनको नरद प्यूसँग खाँदै यी खाना राज्यमा बाँडिएका राज्य त्यति शक्तिशाली छैनन् भन्ने सोचेको थियो । उसले सम्झ्यो, साधारण सुफुवुभवाट सुनको चुरा हात पर्नेछ । सिकन्दरले भारतमा पाइला थाले । आफ्ना गुप्तचर सबैतिर राजनीति शास्त्रविद्या, दर्शन, ज्योतिष, रसायन आदि विषयमा पाण्डित्य प्राप्त गरे उनीसँग शास्त्राय गर्न ठूला-ठूला विद्वानहरू आउन लागे । तर, ती

देखाउनमै उनी लागिरेको प्रस्ट देखिन्छ । उनले प्रधानमन्त्रीमा आफ्नो आवश्यकता भएको बताउँदै आएका छन् । बुद्ध नेताहरूलाई थन्काउनुपर्छ भनिरहेका छन् । यो व्यवस्था ल्याएको सभापति देउवाले पाँच दलसँग बेलासाती बुद्ध नेता पनि युवक नै थिए । युवा हुञ्जेलचाहिँ देश र जनताका लागि भूमिगत जानु, अनि बुद्धेसकालमाचाहिँ घरमा गएर थिक्नु ?

पुराना नेताहरूले चप्पल नलगाएर, रातदिन घरघर पुगेर खडा गरेको संगठन हो, कांग्रेस । त्यतिबेलाको अवस्थामा पार्टी खडा गर्न निकै चुनौतीपूर्ण थियो । कतिले सो क्रममा ज्यान गुमाए । कतिले आफ्नो घरव्यवहार विगारे । कति आज पनि विवाह नै नगरिकन बसेका छन् । कति वर्षौँ जेल बसे । अनि केही नभोगेको व्यक्तिले पुराना नेतामाथि हिलो छुचाने ? यो नैतिकता हो ?

देशमा जनआन्दोलन हुने बेलासाती थापा पनि युवक भइसकेका थिए । उनी पनि त्यतिबेला अरुसँगै जनयुद्धमा लाग्नुपर्थ्यो । राजनीतिक हितमा नभएको सबैको निष्कर्ष छ । पार्टी सभापति देउवालाई छिचोलेर संसदीय

दलको नेता बन्ने तयारीमा छन्, उनी । तर, त्यो सम्भावना देखिँदैन ।

सर्वसाधारणले कांग्रेस सकियो भन्न थालिसकेका थिए । तर, देउवाले त तीन महिनाभित्रै आफ्नो पार्टीलाई ठाउँमा ल्याए । थापाले एउटा कुरा के बुझनुपर्छ भने बोल्नेभन्दा गर्ने ठूलो हुन्छन् । उनले फैलाएको गन्ध त देउवाले जसरी हुन्छ समेटे । थापाले देउवासँग सिक्नुपर्ने धेरै कुरा छन् । बोल्दैमा देश चल्दैन, पार्टी अगाडि बढ्दैन भनेर बुझ्दा हुन्छ ।

- रमेश खत्री, ललितपुर

जानकारी

अब यस दैनिकले हरेक दिन पत्र-मञ्जुषा स्तम्भ सुरु गरेकाले पाठक वर्गहरूले आफूले चाहेको विषय वस्तु, सरकारी निकायको काम कारबाही वा पत्रिकामा सम्प्रेषण भएको समाचारका बारेमा पत्र लेख्नु भएमा त्यसलाई जस्ताको त्यस्तै प्रकाशित हुने जानकारी गराइन्छ । सं. prabhaddailynews@gmail.com facebook.com/prabhaddailynews

‘हवाट द फुलप’ बन्द

कान्तिपुर टेलिभिजनले ‘हवाट द फुलप’ कार्यक्रम बन्द गरेको छ। कलाकार समेत रहेका सन्दीप क्षेत्रीले सञ्चालन गरेको उक्त कार्यक्रम विवादमा तानिएपछि टेलिभिजनले यस्तो निर्णय लिएको हो। कलाकार पल शाहलाई आफ्नो शोमा बोलाएर उनले बलात्कारलाई मजाकको विषय बनाएको आरोप लागेको छ। गत असार २३ गते प्रसारित उक्त शोमा छनोट गरिएका पत्रसँगको संवाद संस्थाको सम्पादकीय नीतिविपरीत रहेको टेलिभिजनले जनाएको छ। सोहीअनुसार उक्त सामग्री युट्युबबाट हटाइएको भन्दै टेलिभिजनले महिलाको स्वभिमान र समाजको चेतनालाई सम्मान गर्दै कार्यक्रमका उत्पादन र प्रसारण पूर्णतः रोकिएको जानकारी गराएको छ।

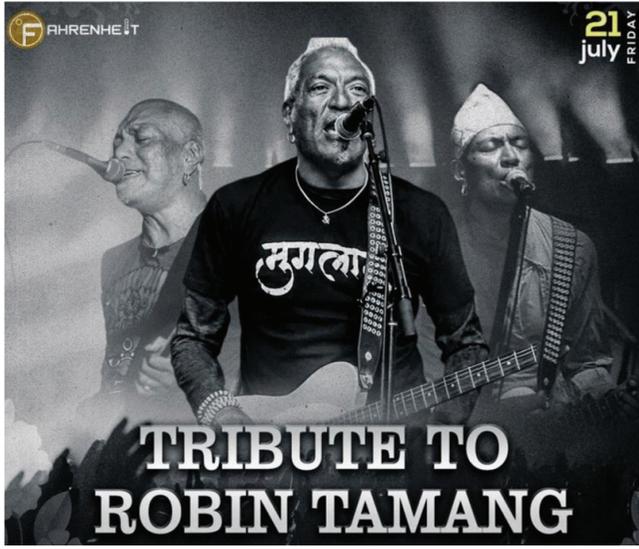

शुक्रबार, ५ साउन २०८० (Friday, July 21, 2023)

‘ट्रिब्युट टु रोबिन तामाङ’ सांगीतिक कार्यक्रम हुने

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चर्चित रकगायक रविन तामाङको सम्झनामा ‘ट्रिब्युट टु रोबिन तामाङ’ नामक सांगीतिक कार्यक्रम आयोजना हुने भएको छ। काठमाडौंको ठमेलमा रहेको ‘क्लब फरेनहाइट’ले शुक्रबार साँझ उक्त सांगीतिक कार्यक्रम गर्न लागेको हो। कार्यक्रममा कववे, अभय सुब्बा, अनुप्रस्त लगायत केही चर्चित ब्याण्डको सहभागीता रहनेछ। कार्यक्रममा सहभागी ब्याण्डले स्वर्गीय गायक तामाङको गीतहरू लाइभ प्रस्तुत गर्दै उनको सम्झना गर्नेछन्। तामाङका ‘केटा केटी’, ‘मेरो माया’, ‘दम मारो दम’, ‘कल्पना’ लगायत कयौं गीत युवापुस्ता माझ चर्चित छन्। ती गीतहरूलाई क्लबमा प्रस्तुत हुनेछ। गायक तामाङ भौतिक रूपमा हामी माझ नरहेपनि उनका सृजना हामी माझ सधैं रहनेछ। उनै गायक तामाङको सम्झना गरौं र श्रद्धाञ्जली पनि दिऔं भनेर कार्यक्रम गर्न लागिएको ‘क्लब फरेनहाइट’ संचालक सोनम शर्पाले बताए। गायक तामाङको गत असार १९ गते आफ्नै घरमा निधन भएको हो। नेपाली रक ब्याण्ड ‘रविन एन्ड लुज (रविन एन्ड दि न्यू रेभोलुसन)’का संस्थापक तामाङ लगायतको

अलवा अभिनयमा पनि चिनिएका थिए। बढी फिल्ममा उनको अभिनय देख्न सकिन्छ। ‘जय पशुराम’, ‘बादशाह जुट’, ‘चिसो एट्टे’, उनको पछिल्लो फिल्म ‘छड्के २’ केही अगाडि मुखौटा, ‘छड्के’, ‘नाका’, ‘वान वे’ लगायत दर्जन मात्र प्रदर्शनमा आएको थियो।

स्व. बखतबहादुर चित्रकारको स्मृतिग्रन्थ लोकार्पण

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- बहुआयामिक प्रतिभाका धनी स्व. बखतबहादुर चित्रकारको स्मृति ग्रन्थ लोकार्पण गरिएको छ। स्व. चित्रकारको दोस्रो वार्षिक पुर्ण्यतिथिका अवसरमा चित्रकारको परिवारद्वारा प्रकाशन गरिएको ‘बखतबहादुर शब्दचित्र स्मृति ग्रन्थ’ विहीवार विमोचन गरिएको हो। राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस)का आलेख समाचार प्रमुख कृष्ण अधिकारीको लेखनमा आएको उक्त स्मृति ग्रन्थमा लेखकले बखतबहादुरसँग गरेको कुराकानी, आलेख, उनका केही लेख र अन्तर्वार्ता, उनीबारे विभिन्न व्यक्तित्वले लेखेका लेख तथा तस्वीरहरू समावेश गरिएको छ। राजधानीकै बासिन्दा भएर पनि आर्थिक अवस्था कमजोर भएका स्व. बखतबहादुरले गरेका सङ्ग्रहलाई पुस्तकमा समावेश गरिएको छ। काठमाडौंको सामान्य परिवारमा जन्मिएका स्व. चित्रकारले नेपालको शिक्षा क्षेत्रमा गरेको योगदान अतुलनीय रहेको साहित्यकार चेतनाथ कँडेल बताउँछन्। विसं १९८७ माघ १८ मा काठमाडौंको यादवा टोलमा जन्मिएका स्व. बखतबहादुरले नेपालमा दश जोड दुई शिक्षा प्रणालीको आरम्भ गरेका थिए।

चर्लचित्र निर्माणमा फोटोग्राफी र क्यामेराको कामको निरीक्षण वा निर्देशन तथा क्यामेरा सञ्चालनसम्बन्धी अध्ययन गरेका बखतबहादुर नेपालको पहिलो सिनेमेटोग्राफरसमेत हुन्। बरिष्ठ फोटोग्राफर राजभाइ सुवाल बखतबहादुरले नेपालको फोटोग्राफी क्षेत्रमा क्रान्ति नै ल्याइदिएको बताउँछन्। ‘मैले बखतबहादुरको पुस्तक पढेर फोटोग्राफीका बारेमा धेरै सिक्ने र बुझ्ने मौका पाएँ,’ उनी भन्छन्। नेपाल सरकारको ३५ वर्ष लामो निजामती

निकट रहेका प्राडा भीमदेव भट्ट बखतबहादुर लगनशील, अध्ययनशील व्यक्ति भएको बताउँछन्। ‘बखतबहादुर सबैको आदरणीय व्यक्तित्व हुनुहुन्थ्यो, उहाँको योगदानलाई नयाँ पुस्तकसम्म लैजानुपर्छ,’ उनी भन्छन्। देवीदेवताका चित्र कोर्ने तथा रङरोगन गर्ने परिवारमा जन्मिएका बखतबहादुरले राणाशासन, पञ्चायतकाल र बहुदलीय गणतान्त्रिक सवै व्यवस्था भोगे भने राजनीति, अध्यात्म, शिक्षा, सञ्चार, चलचित्र, फोटोग्राफी, सिनेमेटोग्राफीजस्ता एकापसमा सम्बद्ध-असम्बद्ध विषयमा संलग्न भए। बखतबहादुरले गरेका योगदानलाई नयाँ पुस्तकका लागि मार्गदर्शन बन्ने बताउँछन्। ‘बखतबहादुरले गरेका योगदानलाई नयाँ पुस्तकका लागि प्रेरणाको स्रोत बन्न सक्छ,’ उनी भन्छन्। स्व. बखतबहादुरका छोरा रवि, शशि र छोरी भावनाले नौ दशक लामो जीवनमा बुबाले पाएको ज्ञान, सीप, सिकाइ र अनुभवलाई नयाँ पुस्तकसम्म लैजाने योजनाका साथ पुस्तक प्रकाशनमा ल्याइएको बताए। तीन सय ७२ पृष्ठ लामो उक्त पुस्तकमा विभिन्न राजनीतिक दलका नेता र उनी निकट रहेका विभिन्न व्यक्तिले स्व. बखतबहादुरका बारेमा आफ्नो अनुभवबारे लेखेका छन्।

सारुकको सम्झनामा दीप प्रज्वलन

काठमाडौं (प्रस)- स्वर्गीय अभिनेता सारुक तामाङको सम्झनामा बौद्धनाथ स्तूपमा दीप प्रज्वलन गरिएको छ। बुधवार साँझ गरिएको दीप प्रज्वलनमा परिवारका सदस्य, कलाकार तथा सर्वसाधारणको दीप प्रज्वलन गर्दै उनको सम्झना गरे। दीप प्रज्वलन सारुकका आमा-बुबाको अलवा मलिन

जोशी, बेनिशा हमाल, सुष्मा कार्की, श्रद्धा क्षेत्री, सिसन वानियाँ, गायक नितेशजंग कुँवर, बैकर अनिलकेशरी शाह, सम्पदा मल्ल, निर्देशक रेनशा वान्तवा राई, निर्माता प्रज्वलशम्सेर राणा, पूर्व मिस नेपाल अशमी श्रेष्ठ लगायत रूच्रेको उपस्थिति थियो। उक्त अवसरमा उपस्थित अधिकांशले

सारुकको प्रतिभा, वानी व्यहोरा लगायतको विषयमा चर्चा गरे। सारुक गत असार २१ गते घरमै भर्तृन्डिएको अवस्थामा भेटिएका थिए। उनको आत्महत्याको विषय अहिले प्रहरीले अनुसन्धान गरिरहेको छ। विभिन्न सेलिब्रिटीले सामाजिक सञ्जालमार्फत सारुक आत्महत्याको गहिरो छानविन हुनुपर्ने माग

उठिरहेको छ। उनलाई आत्महत्या गर्न बाध्य पारिएको हुनसक्ने उनी निकट कलाकारको धारणा छ। सारुकले निधन अघिसम्म अभिनय गरिरहेको फिल्म ‘ट्यासट्याक माया’ का निर्देशक, निर्माता र उनका बुबा कलाकार सानु तामाङसँग पनि प्रहरीले यस विषयमा सोध्नुपर्छ, गरिसकेको छ।

रंगशाला

यू-१६ युथ फुटबल लिग

चर्च ब्वाइजमाथि संकटाको जित

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- संकटा क्लबले जारी एन्फा यू-१६ युथ फुटबल लिगमा चर्च ब्वाइज क्लबमाथि ४-१ को फराकिलो जित निकालेको छ। अखिल नेपाल फुटबल संघ(एन्फा) को आयोजनामा जारी युथ लिगमा विहीवार संकटाले चर्च ब्वाइजमाथि फराकिलो जित निकालेको हो। जारी लिगमा संकटाको दोस्रो खेलमा पहिलो जित हो। पहिलो खेलमा भने संकटा एपिएफसँग २-१ ले स्तब्ध भएको थियो। चर्च ब्वाइजले भने लगातार दोस्रो हार बेहोरेको छ। यसअघि पहिलो खेलमा चर्च ब्वाइज फ्रेंड्स क्लबसँग २-० ले पराजित भएको थियो। सातदोबाटोस्थित एन्फा कम्प्लेक्समा जारी लिगमा संकटाका लागि सविनकुमार लुंगेली मगरले दुई गोल तथा रूपेश भुजेल र कृष्णबहादुर आलेले समान एक गोल गरे। चर्च ब्वाइजका कुनाल जिम्बाले एक गोल

फर्काए। खेलको १६ औं मिनेटमा संकटाका दिलेन लिम्बूले डिएरियाभित्र प्राप्त अवसरलाई सदुपयोग गर्न सकेनन्। उनको फितलो प्रहार चर्च ब्वाइजका रोहन परियारले सहजै बचाउ गरे। तर, २४औं मिनेटमा सविनले गोल गर्दै संकटालाई अग्रता दिलाए। मनिष थापामगरले दिएको लामो पास नियन्त्रणमा लिँदै सविनले गोल गरेका हुन्। त्यसको चार मिनेटपछि नै संकटाले अर्को गोल गर्‍यो। किशोरकुमार दनुवारको कर्नर पासमा सविनले हेडमार्फत दोस्रो गोल गरे। पहिलो हाफको थप समयमा दिलेनको अर्को प्रहार चर्च ब्वाइजका गोलकिपर रोहनले मुस्कलले बचाउँदा संकटाले फराकिलो अग्रता लिने अवसर गुमायो। दोस्रो हाफमा पनि संकटाले दुई गोल थप्दा चर्च ब्वाइजले एक गोल फर्कायो। ५३औं मिनेटमा कुनाल जिम्बाले लामो पास नियन्त्रणमा लिँदै काउन्टर अट्याकमार्फत गोल गरे। त्यो गोलसँगै चर्च ब्वाइज खेलमा फर्केन सकेन। यद्यपि, ८० औं मिनेटमा

संकटाले तेस्रो गोल गर्‍यो। चर्च ब्वाइजका डिफेन्डर युर्गेन रुम्बाले ब्याक पास नियन्त्रणमा लिन नसक्दा उक्त बल खोस्दै संकटाका रूपेश भुजेलले गोल गरेका हुन्। ८५औं मिनेटमा संकटा अर्को गोल थप्दै फराकिलो जिततर्फ अग्रसर भयो। डिएरियामा चर्च ब्वाइजका खेलाडीले लडाएपछि, संकटाले पेनाल्टी अवसर पायो। उक्त पेनाल्टीमा कृष्णबहादुर आलेले गोल गर्दै संकटालाई फराकिलो जित दिलाए। कुल १० टोली सहभागी युथ लिगमा दोस्रो चरणको खेल सुरु भएको छ। आगामी ६ महिनासम्म चल्ने लिगमा मनाङ र पुलिसहित एफसी खुमलटार, संकटा, आर्मी, एपिएफ, फ्रेंड्स, चर्च ब्वाइज, न्युरोड टिम र मच्छिन्द्र एफसीले प्रतिपर्धा गर्दैछन्। लिगका खेलहरू एन्फा कम्प्लेक्स, च्यासल स्टेडियम र नेपाल आर्मीको खेल मैदान सल्लाघारीमा हुनेछन्। उक्त खेलहरू शनिवार र सार्वजनिक विदामा मात्र सञ्चालन हुनेछन्।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- फिफा वरीयतामा नेपाली राष्ट्रिय पुरुष फुटबल टोली यथावत् रहेको छ। विश्व फुटबलको सर्वोच्च निकाय इन्टरनेशनल फेडरेशन अफ एसोसिएसन फुटबल (फिफा) ले विहीवार सार्वजनिक गरेको नयाँ विश्व वरीयतामा नेपाल १७५औं स्थानमा छ। नयाँ वरीयताअनुसार दक्षिण एसियाली राष्ट्रमा भने नेपाल तेस्रो स्थानमा छ। नेपालभन्दा अघि रहेको भारत ९९औं स्थानमा छ भने माल्दिभ्स १५५औं स्थानमा छ। नेपालपछि भुटान १८५औं, बङ्गलादेश १८९औं, पाकिस्तान २०१औं र श्रीलंका २०४औं स्थानमा छ।

विश्व वरीयताको शीर्ष ब्राजिल तेस्रो स्थानमा रहँदा स्थायतामा अर्जेन्टिना छ भने दोस्रो इङ्ल्यान्ड चौथो तथा बेल्जियम स्थायतामा फ्रान्स छ। यसैगरी

छैटौं, नेदरल्यान्ड्स सातौं, इटाली आठौं, पोर्चुगल नवौं र स्पेन दशौं स्थानमा छन्।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं-तेस्रोत्रियोग अन्तरविद्यालय चेतना प्रतियोगिता विहवार सुरु भएको छ। प्रतियोगितामा ३५ विद्यालयका करिब २ सय खेलाडीको सहभागिता रहेको छ। प्रतियोगितामा ८ स्थान समावेश गरिएको छ। प्रतियोगिताको प्रमुख अतिथी नेपाल बुद्धिचाल संघका अध्यक्ष विदुर गौतमले उद्घाटन गरे। सो कार्यक्रममा आयोजक विद्यालयका बोर्ड अफ डाइरेक्टर अजित लामा तथा उप प्रधानाध्यापक सविता कपरुवानको पनि उपस्थिति थियो। दुई दिने प्रतियोगिताको पहिलो दिन सञ्चालित खेलमा छात्र

८ देखि १० कक्षाको समूहमा अल्पाइन एकेडेमीका प्रशान्त तामाङ, नितेन मेमोरियलका दिपक गोल्ले, फ्लोरसुरेन्ट मावीका जसिक मैनाली तथा अरुणमाका सजल न्यौपाने शीर्ष स्थानमा छन्। छात्रातर्फ न्यु जेनिथकी तृषा शाही, नितेन मेमोरियलकी निरता परियार र पुष्पसदनकी सिवानी रिजाल शीर्ष स्थानमा छन्। छात्र ६ मैनाली तथा अरुणमाका सजल न्यौपाने शीर्ष स्थानमा छन्।

महर्जन, साइ निल्यम बोर्डिङ स्कूलका अजित पौडेल र आयोजक त्रियोगका सम्यम पाण्डे शीर्ष स्थानमा छन्। छात्रातर्फ आयोजककी नोयल थापा र ग्रिन हिलकी एन्जल महर्जन शीर्ष स्थानमा छन्। छात्रको ४ र ५ कक्षाको समूहमा आयोजकका आभाष रिमाल र लक्ष मोरको साथमा अन्नपूर्णका अविरेल तामाङ र पुष्पसदनका हार्दिक पन्त शीर्ष स्थानमा छन्। छात्रातर्फ न्यु समिटकी नेहना श्रेष्ठ र नितेन मेमोरियलकी ज्ञानी श्रेष्ठ शीर्ष स्थानमा छन्। १ कक्षा देखि ३ कक्षा छात्र समूहमा माछापुच्छ्रे स्कूलका सशस श्रेष्ठ र त्रियोगका प्रसुन मल्ल शीर्ष स्थानमा छन्।

त्रियोग चेतना प्रतियोगिता सुरु

छपावाला सुन / तेजाबी सुन / चाँदी	प्रति तोला -	प्रति तोला -	प्रति तोला -
	११३६००	११३०५०	१४९५

लौका देखाउँदै कृष्णपुर नगरपालिका-१ का किसान महिला बारीमा उत्पादन भएको लौका देखाउँदै। यस क्षेत्रका महिलाहरू व्यावसायिक तरकारी खेतीमा संलग्न भएर राम्रो आम्दानी लिन आएका छन्।
तिव्र: रामेन्द्रप्रसाद पनेर, रासल

नेप्सेमा सामान्य गिरावट

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से) परिसूचकमा सामान्य अंकको गिरावट देखिएको छ। विहीवार नेप्से परिसूचक एक दशमलव ३१ अंकले घटेर दुई हजार एक सय ६३ दशमलव ९२ अंकमा सीमित भएको छ।

कारोबारमा विभिन्न दुई सय ६४ कम्पनीका ८४ लाख २४ हजार एक सय आठ कित्ता सेयर ५४ हजार नौ सय ५४ पटक खरिदबिक्री हुँदा रू तीन अर्ब पाँच करोड २४ लाख १० हजार छ सय ५९ को कारोबार भएको छ।

यस दिनको कारोबारमा बैंकिङ, विकास बैंक, जलविद्युत् उत्पादन तथा प्रशोधन र व्यापार समूहको उपसूचक बढेको छ भने बाँकी समूहको उपसूचक घटेको छ। बैंकिङ समूह

एक दशमलव २५, विकास बैंक १० दशमलव ९६, जलविद्युत् २२ दशमलव ३८, उत्पादन तथा प्रशोधन ८२ दशमलव ०२ र व्यापार समूह एक सय ७७ दशमलव ६६ अंकले बढेका छन्।

साथै निर्जीवन विमा समूह एक सय ३२ दशमलव ०७ र जीवन विमा समूहको उपसूचक एक सय २२ दशमलव ०६ अंकले घटेका छन्। त्यस्तै वित्त समूह

१५ दशमलव ६९, होटल तथा पर्यटन समूह २१ दशमलव ४६, लगानी शून्य दशमलव ३२, लघुवित्त २५ दशमलव २९ र म्युचुअल फन्ड शून्य दशमलव १८ अंकले घटेका छन्।

विशाल बजार कम्पनी लिमिटेड र लिबर्टी इनर्जी कम्पनी लिमिटेडको सेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ भने सिटिजन्स म्युचुअल फन्ड-२ र कुमारी इन्भेस्टि फन्डको सेयर मूल्यमा नकारात्मक सर्किट लागेको छ।

कारोबार रकमका आधारमा सबैभन्दा धेरै शिवम सिमेन्ट लिमिटेडको रू १४ करोड २३ लाख १७ हजार ८७ बराबरको कारोबार भएको छ। कारोबार भएका सेयर सख्याका आधारमा भने सबैभन्दा धेरै कुमारी बैंक लिमिटेडको तीन लाख ३० हजार एक सय ३५ कित्ता सेयर किनबेच भएको छ।

‘बजेटले लिएको लक्ष्य कार्यान्वयन गर्ने गरी मौद्रिक नीति आउँछ’

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले सरकारले बजेटमार्फत लिएको नीतिअनुसार नै चालु आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति जारी हुने बताएका छन्। संघीय संसद प्रतिनिधिसभा न्तर्गतको अर्थ समितिको आजको बैठकमा गभर्नर अधिकारीले बजेटले लिएको आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने, मूल्यवृद्धि नियन्त्रण गर्ने र वाह्य क्षेत्र व्यवस्थापन हुने गरी चालु आवको मौद्रिक नीति जारी गरिने स्पष्ट पारे।

पछिल्ला दिनमा वाह्य क्षेत्र सन्तुलित अवस्थामा रहेको, ब्याजदर घट्दो क्रममा रहेको, पर्याप्त तरलताको अवस्थालगायतका केही सकारात्मक सूचक देखिए पनि मूल्यवृद्धि नियन्त्रण हुन नसकेको, सञ्चित कोष घाटामा रहेको, कर्जा विस्तार सुस्ताएको लगायतका समस्या कायमै रहेको उनको भनाइ छ।

‘गत आर्थिक वर्षका लागि राखिएको मूल्यवृद्धिको वाञ्छित सीमा सात प्रतिशत रहेकामा त्योभन्दा माथि नै रहने देखिएको छ। सञ्चित कोष रू एक खर्ब ९३ अर्बले घाटामा छ। निक्षेप संकलन राम्रो देखिए पनि कर्जाको विस्तार घटेको छ,’ गभर्नर अधिकारीले भने। अघिल्लो वर्षको तुलनामा अहिले वाह्य क्षेत्र सहज अवस्थामा पुगेको पनि उनले बताए। त्यस्तै बजारमा माग घट्नु र लगानी विस्तार

खुम्चएका कारण कर्जाको माग घटिरहेको भएपनि अहिले निक्षेप र कर्जाको ब्याजदर निरन्तर घट्ने क्रममा रहेको गभर्नर अधिकारीको भनाइ छ।

‘अहिले बैंकिङ प्रणालीमा रू ८८ अर्ब ५४ करोड अधिक तरलता छ,’ उनले भने। उनका अनुसार गत जेठ मसान्तसम्ममा एक लाख ४७ हजार पाँच सय १० जनाले सहूलियतपूर्ण कर्जा लिएका छन्।

गभर्नर अधिकारीले हाल चालु खाता घाटा रू ७० अर्ब रहेको र बजारमा शिथिलता देखिएका कारण कर्जा असुलीमा समस्या भएको बताए। अर्थतन्त्रलाई सन्तुलित अवस्थामा राख्न के-कस्ता उपकरण प्रयोग गर्ने भन्ने

विषयमा राष्ट्र बैंकले उचित निर्णय लिने पनि उनको भनाइ छ।

‘घरजग्गा क्षेत्र कारोबारमा शिथिलता देखिनु तथा सरकार राजस्व र पुँजीगत खर्च लक्ष्यअनुसार उठ्नु नसक्नु अहिलेको समस्या हो,’ उनले भने, ‘मौद्रिक नीतिसँग सबै उपकरण हुँदैनन्। हामीसँग भएका उपकरण प्रयोग गर्छौं।’ आगामी हप्ता मौद्रिक नीति जारी गर्ने तयारी रहेको पनि उनको भनाइ छ।

कर्जा र निक्षेपको ब्याजदर तथा आधारदर घट्ने क्रममा रहेको र सिडी रिसियो ८२ प्रतिशतमा आएको पनि राष्ट्र बैंकको भनाइ छ। चालु आर्थिक वर्षका लागि सरकारले मूल्यवृद्धि साठे छ प्रतिशतको वाञ्छित सीमाभित्र

राख्नेगरी लक्ष्य तय गरेकामा सोही आधारमा मौद्रिक उपकरण परिचालन गरिने राष्ट्र बैंकले जनाएको छ।

अर्थ समितिको आजको बैठकमा अर्थसचिव अर्जुनकुमार पोखरेलले वित्त नीति र मौद्रिक नीतिको सामञ्जस्यता हुनुपर्ने धारणा राखे। त्यस्तै आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने र मूल्य वृद्धिदर नियन्त्रणमा राख्ने विषयलाई मौद्रिक नीतिले पहिलो प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने उनको भनाइ छ। उत्पादनशील क्षेत्रमा कर्जा लगानी बढाउन र आन्तरिक उत्पादन बढाउनका लागि बजेटले राखेका योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने उनले बताए।

अर्थले पठायो ८१ बुँदे बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शन

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अर्थ मन्त्रालयले सबै मन्त्रालय, विभाग तथा निकायलाई ८१ बुँदे बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शन जारी गरेको छ। चालु आर्थिक वर्षको बजेटले लिएका लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि श्रोतको अधिकतम उपयोग, खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र दक्षता कायम गर्न भनिएको छ।

त्यस्तै समग्र वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै विद्यमान ऐन नियमलगायत कानूनी व्यवस्थाको पालनाका लागि पनि मार्गदर्शनमार्फत सरकारले निर्देशन दिएको छ। चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा राखिएका वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको पूर्वतयारीका काम चाँडो सक्न अर्थ मन्त्रालयले निर्देशन दिएको छ।

‘वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रममा समावेश भएको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड संशोधन गर्नुपर्ने वा नयाँ तर्जुमा गर्नुपर्ने भएमा अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिई साउन मसान्तभित्र अनिवार्यरूपमा तयार गरी लागू गर्नुहुनेछ। सो कार्यविधि स्वीकृत भएको सात दिनभित्र वेबसाइटमा राख्नुपर्नेछ,’ बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शनमा भनिएको छ।

स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा परेका आयोजनाको तयारीका चरणहरू पूरा गरी कार्यक्रम र आयोजनाको त्रैमासिक विभाजनसहितको वार्षिक खरिद योजना, विस्तृत डिजाइन र लागत अनुमान तयार गरी आगामी असोज मसान्तभित्र स्वीकृत गरी बोलपत्र आह्वानसमेत गरिसक्नुपर्नेछ। आगामी कात्तिक मसान्तभित्र बोलपत्र मूल्यांकन गरी ठेक्का सम्झौतासमेत गरिसक्नुपर्नेछ।

ठेक्का सम्झौता भएको १५ दिनभित्र कार्य सुरु गर्ने गरी कार्यदिशा दिइसक्नुपर्नेछ। आगामी कात्तिक मसान्तसम्ममा ठेक्का प्रक्रिया अगाडि नबढेको योजना तथा कार्यक्रमको बजेट रकम रोक्का गरिने जनाइएको छ।

पूर्वतयारी नै नसकिएका आयोजनामा श्रोत सहमति माग्ने प्रवृत्तिलाई पनि निरुत्साहन गर्न खोजिएको छ। श्रोत सहमति माग गर्ने र स्वीकृत गर्ने विद्यमान प्रणालीमा सुधार गरी सहमति माग गरेको आर्थिक वर्षमा आयोजनाका लागि विनियोजित रकमको अधिकतम चार गुणाभन्दा ठेक्का सम्झौता सहमति प्रदान नगरिने मार्गदर्शनमा उल्लेख छ।

त्यस्तै, राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाबाहेक अन्य आयोजनाका हकमा श्रोत सहमतिको सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि बढीमा तीन वर्षको रहने जनाइएको छ। ‘श्रोत सहमति प्रदान गरेको मितिले नौ महिनाभित्र ठेक्का सम्झौता नभएमा सहमति स्वतः रद्द हुनेछ। यसअघि सहमति दिइएकामध्ये नौ महिना पूरा भई हालसम्म बोलपत्र आह्वान नभएका तथा यस आर्थिक वर्षको बजेटमा विनियोजन प्रस्ताव नगरिएका आयोजनाको श्रोत सहमति खारेज हुनेछ,’ बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शनमा भनिएको छ। त्यस्तै, संसदीय क्षेत्र पूर्वाधार विकास कार्यक्रम र उत्पादन तथा रोजगारी सिर्जना कार्यक्रमको कार्यविधिअनुसार विषयगत मन्त्रालयबाट कार्यान्वयन हुने हुँदा सोहीअनुसार कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउन भनिएको छ।

तोकिएको परिमाण लागत, गुणस्तर र समयसीमाभित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने तथा तोकिएको गुणस्तर कायम नगर्ने, समयभित्र कार्य सुरु नगर्ने, कार्ययोजना अनुसूचक काम नगर्ने र कार्य सम्पन्न

नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानूनवमोजिम कारवाही गरी निर्माण व्यवसायीसँगको ठेक्का सम्झौता रद्द गर्न पनि मन्त्रालयले मार्गदर्शनमार्फत निर्देशन दिएको छ।

निर्माण व्यवसायीले ठेक्का सम्झौता गरेपछि सम्झौतावमोजिमका सबै वा केही कार्यका लागि सहायक ठेक्का सम्झौता गर्ने भएमा अनिवार्यरूपमा सम्बन्धित आयोजना प्रमुखको लिखितरूपमा पूर्वस्वीकृति लिनुपर्नेछ। त्यस्तै, निर्धारित समय र लागतमा काम सम्पन्न गर्न र गुणस्तर कायम गर्न आयोजना प्रमुख तथा निर्माण व्यवसायीलाई उपलब्धप्रति जवाफदेही हुने प्रणालीको विकास गराउन भनिएको छ।

अति आवश्यक कार्यका लागि बाहेक एक तहभन्दा बढी तहमा सहायक ठेक्का सम्झौता गर्न पाइने छैन। त्यस्तै, राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट रू १० करोडभन्दा माथिका आयोजनाको निर्माण गुणस्तरको प्राविधिक परीक्षण गराउन भनिएको छ। विनियोजित बजेट स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेका कार्यक्रम र आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि नबढाउन बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शनमार्फत निर्देशन दिइएको छ। विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेको कार्यक्रम र आयोजनाका लागि बजेट निकासी, रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन माग गर्न पाइने छैन। यदि त्यस्तो रकम निकासी माग भई आएमा निकासी नदिन भनिएको छ।

यसै आर्थिक वर्षको बीचमा नयाँ कार्यक्रम र आयोजना सञ्चालनका लागि प्रस्ताव नगर्नसमेत निर्देशन दिइएको छ। अर्थ मन्त्रालयको सहमतिविना थप आर्थिक दायित्व सिर्जना नगर्ने भनिएको छ। सहमतिविना सिर्जना भएको थप दायित्वको निकासी, रकमान्तर वा कार्यक्रम संशोधन अर्थ मन्त्रालयबाट हुने छैन। कार्यक्रम

र आयोजनाको भौतिक प्रगति र गुणस्तरसमेतका आधारमा मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु भनिएको छ। यद्यपि पहिलो त्रैमासिक निकासी र भुक्तानीका लागि भौतिक प्रगति आवश्यक पर्ने छैन। दोस्रो त्रैमासिक निकासी भुक्तानीका लागि ३० प्रतिशत र तेस्रो त्रैमासिक निकासी र भुक्तानीका लागि सो अवधिभित्रको भौतिक प्रगति न्यूनतम ५० प्रतिशत हुनुपर्नेछ। सोभन्दा कम भौतिक प्रगति भएको अवस्थामा त्यसपछिको त्रैमासिक अवधिमा भौतिक प्रगति पूरा गर्ने प्राप्ति गरी निकासी र भुक्तानी दिन सकिने जनाइएको छ।

आयोजना कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन र प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणका कार्यहरू तोकिएको न्यूनतम समयसीमाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्नेछ। बहुवर्षीय ठेक्कामा गएका कार्यक्रम तथा आयोजना विनियोजित बजेटबाट कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ। सडक, पुल, बाँध, सिँचाई, नहर जस्ता लामो समयसम्म सञ्चालनमा रहने रू पाँच करोडभन्दा माथिका पूर्वाधार आयोजनाको हकमा नयाँ आयोजनाको ठेक्का व्यवस्थापन गर्दा निर्माण सम्पन्न भएपछि कम्तीमा पाँच वर्षसम्म सम्बन्धित निर्माण व्यवसायिले नै मर्मत गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

विद्यमान सार्वजनिक प्रशासनको सङ्गठन संरचनालाई छरितो बनाउन आगामी मङ्सिर मसान्तसम्म सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सबैक्षण (ओएनएम) गरिसक्न भनिएको छ। पानी, विजुली, सञ्चार महसुल, घरभाडा, इन्धन, मर्मत खर्च, मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री खर्च, भत्ता, तालिम, गोष्ठी, सेवा शुल्क, भ्रमण खर्चलगायतका प्रशासनिक खर्चमा अधिकतम मितव्ययिता अपनाउन भनिएको छ।

सिटिजन्स बैंकका ग्राहकलाई धनुषामा विशेष छुट

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडले आफ्ना ग्राहकहरूलाई आकर्षक सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने क्रममा विभिन्न संस्थाहरूसँग सम्झौता गरी विशेष छुट सुविधा उपलब्ध गराउने भएको छ। सम्झौता पश्चात सिटिजन्स बैंकका ग्राहकहरूले उक्त संस्थाहरूका विभिन्न सेवाहरूमा विशेष छुट प्राप्त गर्न सक्ने छन्। बैंकका ग्राहकहरूले जनकपुरधाम, धनुषामा अवस्थित होटल राजदरवार एण्ड नवरंग रिपोर्ट, होटल बेलकम, होटल सितारण, सितारण होटल एण्ड प्लाजा, लिटिल मोर रेस्टुरेण्ट एण्ड क्याफे, होटल प्रफेक्ट प्लाजा, निरोध क्लिनीक एण्ड रिसेच सेन्टर तथा वुड डायबिटिक एण्ड

थाइरोइड केयरका सेवाहरूमा १० प्रतिशत देखि ५० प्रतिशत सम्मको छुट प्राप्त गर्न सक्ने छन्।

बैंकले डिजिटल बैंकिङ माध्यमहरूको प्रयोगलाई बढाउन र ग्राहकहरूलाई डिजिटल माध्यमबाट भुक्तानीगर्न प्रोत्साहन गर्न समय समयमा ग्राहकमैत्री सुविधाहरू सञ्चालनमा ल्याउँदै आएको छ। डिजिटल कारोबार गर्दा पाइने छुट सम्बन्धी विस्तृत विवरणहरू सिटिजन्स बैंकको वेबसाइटमा प्राप्त गर्न सकिनेछ। सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडले देशभरी फैलिएका आफ्ना १८८ वटा शाखा, १४६ वटा ए.टि.एम. ३ विस्तार काउन्टर र ९७ वटा शाखा रहित बैंकिङ इकाईहरूबाट १६ लाख भन्दा बढी ग्राहकवर्गलाई आधुनिक बैंकिङ सेवाहरू प्रदान गर्दै आएको छ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhahabonline.com

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक